

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Kedden, Mártzius 16dikán, 1824.

Nagy Britannia és Irlandia.

Egy ánglus Ujság-leveél azt állítja, hogy a' Miniszterek elhatározták volna hogy Alpir ellen egy második hadat is küldjenek, 's o' végre bombardírozó hajók készítettnek-lé. Egy másik Ujság-leveél erre azt mondja, hogy a' dolog nem úgy vagyon; mert ha a' Miniszterek valósággal illy szándékkal volnának, akkor a' tengeri hadra ajánlott költségben nevezetes szaporodásnak kellének lenni. Hanem elegendő erő fog küldetni a' közép-tengerre a' végett, hogy ottan vitorlákat a' sérelmek ellen védelmezze, és meggátolja azt, hogy a' Dey megszeghesse többé velünk kötött szerződését.

A' Parlamentum ülésai a' Húsvéti innepek miatt Apr. 15diől 28dikáig meg fognak szünni. A' Miniszterek annyira előhaladtak már ekkoráig az úgynevezett közönséges dolgokban, — elébe terjesztvén a' Háznak a' különbözőféle költségek' lajstromát 's az esztendőnként való minden törvény-javallatokat, — hogy, a' mint a' Miniszteri osztályokban hozzávetettek, a' Parlamentumnak idei ülése Júnushan bévégeztethetik, és így egy hónappal korábban mint rendesen történni szokott.

Nagyon megoszolván a' vélekedések arra nézve vallyon illendő lenne e az aszszony nembeli rabokat a' taposással járó malmokba küldeni dologra, Belső Miniszter Peel Úr tekintetbe vévén a' nevezett dologra fordítás ellen felhordott kinézéseket, a' Londoni Orvosoknak három legjelensebbjeit megkérte, hogy az említett tárgyban adnák vélekedéseiket.

Az Orvos Urak több ízben meglátogaták a' mult héten a' Coldbathfieldsi fogházat, 's alkalmasint rövid időn bé fogják adni vélekedéseket.

Az Alsó Házban Peel Úr egy új törvény-javallatot terjesztett-elő a' fogházakra nézve, mellyben az ítelet kimondása előtt való munkára szoríttatás iránt ezen jegyzés találattik: „Kétség támasztatván arra nézve, hogy a' felhozott törvénynél fogva kényszeríthetnének e a' foglyok taposó-malmokban való dolgozásra minkelőtte reájok az ítelet kimondatnék, 's ezen kétséget szükséges lévén elhárítani, ezennel meghatározattik hogy nem ezé irányos dolog a' foglyot efféle munkára kényszeríteni minkelőtte reá ítelet hozatnék.

Febr. 19d. azt mondá Lord Grosvenor a' Felső-Házban, hogy egy kérelem-leveél jött hozzá a' vadászatot illető törvény ellen, mellyet ugyan, sértő foglalatja miatt nem akor a' Ház elébe terjesztetni, de még is az említett törvényben csak azért is változtatást kívánna tétetni, hogy az Angliában tömlöczöztetett személyeknek csaknem fele része ezen törvénynek általhágásaért büntetettik.

Szir Th. Wilson egy Ward nevezetű bor-kereskedőnek a' borra vetett vám' leszállításáról szóló kérelem-leveélét adá bé az Alsó Házban, 's így szóllott: „Vegye gondolóra a' Kincstár Cancelláriusa, hogy a' Emáncziák körül kétszer kettő nem mindenkor négyet teszen. 1801-ben, a' midőn a' borra vetett adó egy Galloná-lól csupán 8 Schilling és 9 Pence volt,

az a' Státusnak 2,307,000 font Sterlinget hozott-bé; most ez az adó kétszer annyi, 's még is csak két harmadrésze jó-bé belőle a' most említett summának. Ösztönözte Szir Th. Wilson a' Háznak tagjait, igyekeznének vele együtt azon, hogy ezentúl 3 Schillingért ihasson az ánglus nép egy flaskó bort, nem pedig 6 - ért mint ekkoráig.

Grenfell Úr egyik korábbi ülésben azon volt, hogy jelentené-bé a' Bank, mennyi Nótát adott-ki esztendő oltá. Most pedig azt nyilatkoztata-ki, hogy a' Bank Directorok nem hajlandók a' számadásra, 's a' szerint akarják magokat viselni mint a' kereskedő-házak; a' miben ő meg nem egyezhetne, minthogy a' Státusnak csaknem minden jövedelme a' Bank' kezén megy keresztül, 's ez azon igen sokat fordít. A' Bank tőkepénze 15,000,000 font Serling, 's ez neki sokkal több interest hajt, mint a' mennyit magános kereskedési munkalódásokkal szerezni lehetne. Azt kívánja azért a' Szólló, hogy a' Bank terjessze a' Ház elébe a' Státussal való számadásának áltérzését. — Ezen mozdításnak ellenezése magát a' Kincstár Cancellarius. Meglehet mond ez, hogy a' Bank sohat nyér; hanem az illendőség azt hozza magával, hogy el kell varni azon Privilegium idejének kitelését, mellynek ereje szerint a' Bank ezen haszonnal él. A' Bank még mostan is 4 pro Centtel teszi Discountjót, midőn más penzkereskedő-házak 3 pro Centnél többet nem kívának. E' szerint a' Bank monopoliuma a' helyett hogy haznos lenne, még veszedelmes a' közönséges szolgálatra nézve. Azért is az Igazgatás ugvan csak azon legyen hogy a' Banknak minélelőbb fizesse-vissza a' 5 nulljót, 's szakasszon félbe vele minden egybekötötést. Miolta a' Státus adóssága 800 000 000 . ra hágott, azolta a' Bank esztendőről esz-

tendőre mind több több hasznot vont, 's a' Nemzetnek sok pénzebe került. Baring Úr erre azt jegyzé-meg, hogy az egész vitatas ideje előtt való, minthogy még az idő el nem jött, mellyben a' Banknak szabadság-levelét meg kellének újítani. 'S a' Háznak azon tagjai kik ezen fontos intézetnek eltöröltetését sürgetik, gondolkodnak-meg egyszermind, hogy annak helyébe csak ugyan másikat kell felállítani. Grenfell mozdítása elfogadtatik. — A' Belső Miniszter jelentette hogy a' fogházakat illető törvénynek változtatása végett egy javallatot fog előterjeszteni. Minden Grófságban csupán egy fogháznak kell lenni, hogy így a' rabokra való ügyelés könnyebbíttessék. — Peel Úr jelenté még, hogy az Esküdtek itelő-székét tárgyzó különféle törvények egybeszerkesztésére nézve egy törvényjavallatot fogna ajánlani. E' részben Dr. Lushington így szólt: „Igen kívánatos dolog hogy az Esküdtek törvényeszkét illető törvényes rendszabások egy darabba szerkesztessenek egybe; azoknak gyűjteményét nem lehet 60 Gumen alól megszerzeni, 's általában olly számosak az Angliában fennálló törvények, hogy a' legesekélyebb Ugyvédőnek is kell ezer font Sterling ára könyvet szerezni.“ — Grattan Úr azt kívánta, terjesztetné-elő azon tisztségelmek áltérzése, mellyekre a' Catholicusok is eljuthatnak Irlandiában az 1793 dik törvény' értelme szerint. Köteleste magát annak megmutatasára, hogy tiz efféle tisztségek köztül, kilenczet Protestánsok töltenek-bé, jöllehet ezeknek száma úgy van a' Catholicusokéhoz mint egy hathoz. A' Kincstár Cancellarius ellenezése magát ezen javallatnak, 's két Catholicusokat megnevezett, kik a' vámszedő-hivataloal viselnek tisztséget. Szir John Newport úgy vélekedett, nem nagyítaná a' dolgot a' ki azt mondana, hogy 30 esztendőnk lefolyta

alatt két Catholicusok jutának olly tisztségekhez, mellyekhez ezeknek mindenkor jussok lett volna; 's legszomorubb' a' dologban az hogy minden Irlandus azt kényszerítették látni, hogy el vagyon előtte zárva az út a' tisztségekre, 's pallérozdásának és tanulásának gyümölcseit nem szedheti. Canning Úr erre azt felelte, hogy maga is óhajtja, hogy az Irlandusok mindenféle tisztségekre választathatnának, 's ne lennének semmi korlátok a' Korona és a' Nép között. De ha szinte minden tisztségekre ajánl tathatnának is a' Catholicusok 's mind azok valakik még efféle jussokkal nem bírnak, a' választás jussa csakugyan mindenkor a' Haroné volna 's nagyon ellenkezne minden Politicával ha ennek részéről az a' kérdés tétetnék fel, hogy micsoda valláson vagyon a' hivatal-kereső. Másik ellenvetés ezen javallat ellen az, hogy míg a' tisztségeket a' végrehajtó hatalom osztogatja, mind addig, ha bár törvénytelen nem is, de Politicá ellen való volna a' Parlamentum részéről azt vizsgálni, miként gyakorolja azon just az Igazgatás, kivéven ha nyilvánvaló csalárdságot lehetne a' szolgálathoz hűbizonyítani. Megjegyző végre Canning Úr, hogy hajlandó az Igazgatás minden lehető módon védelmezni a' Catholicusoknak azon tisztségekhez való jussukat, mellyekre ők választathatnak. 'S minthogy jelenvaló javallat csak arra való, hogy Irlandiába általa tüzes kanócz vettessék, ő annak egyenesen ellenemond. Erre a' javallat 11 voks ellen 38-czal visszavetettet.

A' Courier Febr. 28d. következő kivonást közöl egy Gibráltári levélből: „Mi itten nagy nyughatatlanságban vagyunk, azt hallván hogy az Algiri Dey hadat izent Spanyol Országnak, és hogy az őt hadi hajóiból álló Algiri osztály el is indult a' tengerre 's már eddig is számos spanyol hajókat elfogott, mellyek

közül négy Oránba, 's ugyan annyi Algírba hajhaztatott. Algirnak ezen ellenséges magaviseletét Spanyol Ország ellen közönségesen azon környúlállásnak tulajdonítják, hogy a' spanyol Igazgatás, csakély labon álló finaceziája miatt, megakadályoztatott azon adónak lefizetésében, mellyet ezen Rabló-Statusnak esztendőnként fizetni tartozik.“

A' Londoni Püspök több ízbeli Conferentiákat tartott mostanában Lord Bathursttal a' Colóniák Miniszterével, az Anglica Ekklesiabeli Papoknak, a' Nyugat-Indiai Colóniákra való küldetéseik iránt.

Martin Úr, kit a' részben már régen ismerünk hogy az oktalan állatoknak mindenkor erősen pártjokat szokta fogni, az idén is már másod ízben állott a' medvek részére az Alsó-Házban, 's midőn az állatok küszdése eltöröltetését sürgetné, furcsa jelenésekre szolgáltatott alkalmatosságot. Ugyanis az említett tiszteletreméltó Parlamentumi tag nagyon szereti a' fris ausztrigát, mellyért is Heroe Úr azt kérdezte tőle, vallyon nem nagyobb kegyetlenség e, eleven ausztrigákat nyiszolni el fogsíval az embernek? 's azzal fenyegette hogy ha az állatok vadásztatása 's küszdése ellen való buzgólkodásával fel nem hagyja, ő azt fogja kérni hogy az ausztriganak 's a' Straszbürgi lüdmáj-pástétomnak evését meg kell tiltani, melly utóbbi, a' mint ki-kí tudja, egyedül a' szegény lüdkon való kegyetlenkedésnek köszönheti mind nagyságát mind finom ízét. Ez az argumentum ad hominem siheres leve; 's Martin Úr semmit sem mozdíthatott. — A' Belső Miniszter felelete még ennél is inkább mulattatta a' Házat. „Mindenesztendőben“ mond ez, „egy megsebesített medvéről vagy valamely betűs-viadalban szerencsétlenül elesett haszról szóló históriáskával áll-bé Mar-

tin Úr a Parlamentumba. Ugyan tegyen le egyszer már azon borostyan-koszorúról, melyet az oktalan állatok java mellett való törvényhozásbeli ajánlásaival iparkodik megszerezni. Hiszen mindössze is alig van bús medve egész Ó-Angliában, 's vallyon méltó tárgyai lehetnek e ezek a' Ház böles vizsgálatainak? De vallyon mire is pártfogolja oly meleg érzéssel az idegen medvéket, 's mire rekesztí-ki Amnestiájából a' honni nyulakat és fogoly-madarakat? Mért nem teszen mozdítást a' ló-futtatások ellen, melyeken pontosan meg szokott jelenni, 's még itten lévő barátait is elviszi magával?"

Spanyol Amerika.

Mexicóból Dec. 23d. indult levelelnél fogva, oda azon tudósítás érkezett, hogy az anglus Biztosok és Consulok Sacrificios-szigetére megérkezének. — A' Nemzet javának előmozdításából a' Congressus eltörölt egy korábbi törvényt, mellynek ereje szerint idegenek soha sem bírhattak Mexicói bányákat, ha szinte az azokból való jövedelemnek egy részét, zálog nevezet alatt, magokévá teheték is. Ezen megszorításnak eltörlésénél fogva tökéletességre ment bizonyos kötés hat Mexicói bányák' tulajdonosai 's egy anglus kereskedő-társaság között, mellynek célja oda megyen hogy ezen bányákat új mód szerint munkáltassa.

Buenos - Ayresből jött kereskedési tudósítások szerint, ottan bizonyos idő óta nagy félelmet okozának az Indusok. Gyakran beütöttek ugyan is a' tarományba, 's a' férjfiakat, kiket kezekre keríthettek, megöldösték, az aszszonyokat fogságra hurczolták, a' marhát elhajtották. A' határszöleken lévő köztársasági sereg-osztályt már még ezelőtt visszanyomták. A' rémülés oly közönséges,

hogy a' tájékbeli Colonisták oda kezdik hagyni lábas cipőket, 's a' fő-városban keresnek menedéket. Minden szükséges rendszabások oda vagy alk intézve, hogy az Indusoknak további bérontásukat megakadályoztassák, lók, a' mint hallik azon bosszszankodának meg, hogy a' Buenos Ayresi Igazgatas bőviteni akara határakat, melyet ők felajánl megkarosztatásának vettek. A' Kereskedes egészen megakadott Szerencsétlenségükre, mond egy Buenos Ayresi level Nov. 20d., közelget az idő is, mellyben a' fő Directornak Rivadaviának le kell mondani hivataláról a' Constitutio értelme szerint. Ő volt pedig elkoráig egyedül, ki a' rendet valamegyvire még fel tudta tartani.

Egy level melly Madridban Febr. 27d. költ 's a' Journal de Francfortnak f. h. 10dikéi számban közölték Peruból követhető tudósításokat foglal magában, mellyek megvalóságosulnak, az idő szerint köllönös fontoságnak lennének. A' Tagle nevezetű Fregat, melly Valparaisoból m. cszra Oct. 13d. indult, Cadixba Febr. 15d. érkezett-meg. Ez a' hajó azt a' hírt hozza, hogy royalista Generális Valdes, insurgents Gen. Szanta-Cruzot a' Desaguaderonál megverte. Szanta-Cruz 2000 embert veszített, a' mint mondják, ezen ütközetben. Gen. Valdes ezzel Arequipa felé nyomult előre, hogy Columbiái Gen. Sucre-t támadnámeg, ki 3000 emberrel felhúzott ezen tájon; hanem royalista Gener. Canterac már akkor olállotta Sucre visszavonulhatásának útját, 's azt hiszik, hogy azon 10.000 emberből mellyből Gen. Szanta-Cruz Ármadaja állott, igen kevés maradt-meg.

Spanyol Ország.

Febr. 16d. egy kir. Decrétum jött ki az egyens adókra nézve, 's béveze-

tése imigy hangzik: „Oly szándékok le-
vén, hogy Országom' Financziájira néz-
ve a' régi adóvetés' principiumait és
módját állítsam újra lábba, mellyek szá-
szakok alatt folyamatosan valának, 's az
idő által megerősítették és honnosított-
tak; erre nézve meghatároztam, hogy
a' Fructos civiles nevezet alatt ismeretes
adót, mellyet felséges Nagyatvam ren-
delt 1785 Jún. 29d. költ Decrétumában,
ismét béhozzam Ezen nevezett Decré-
tum' végrehajtásában való gondatlanság,
annak halál magyarázása, 's végre az 1794
Aug. 29d. hozatott rendszabások, mellyek
szerint a' jövedelmek ezen ága az el-
töröl-fundusra fordított, azt okozák,
hogy ezen adóból kevés jött bé, a' melly
pedig igen jövedelmessé lehet, ha Fi-
nancziámnak sáfárjai azon ügyességgel
és belátással fognak bírni, hogy azt a'
lehető tökéletességre vihetik. Ennek meg-
gondolásához járulván a' Fructos civiles
adónak természete, melly adó valóság-
sal csupa illendőségen és igazságon fun-
dáltatik, mivel azok fizetik, kik jöszágok-
kal, jövedelmekkel, földtől fizetett bér-
rel, 's fő törvényszéki hatalom jussaival
bírnak (mellyeket hajdanja' korona adott);
nem pedig az árendások, földművesek,
napszamosok, 's földbirtokosok, kik föld-
jeiket magok mivelik, sem a' Népek
más dolgozó osztálya; ennek meggondo-
lása arra bírta királyi akaratomat, hogy
a' nevezett adót, újra koronám jövedel-
mei közé számláljam. 'S minelutána
meghalgattam volna ezen tárggyban mi-
nisteri-tanácsomat, újra felállítottam a'
nevezett adót, melly szerint a' házaknak,
malmoknak, hámoroknak, fabrikáknak
és manufacturáknak jövedelméből 4 pro-
centumot, a' földbirtokok' jövedelméből
pedig 6 pro Centumot kell fizetni. 'S
ezen adót fizetik az egész Országban,
kivéven Navarrát és a' privilegiált tarto-
mányokat“

Francia Ujság-levelek ezt írják Bil-
baóból Febr. 23dikáról: „A' múlt vasár-
nap Febr. 21d. egy dühös pártos csak
nem lázzadást indított ezen városban.
A' dolog így esett: Négy Papok, kik
mind jeles erkölcsökről mind mérsékelt
politikai gondolkozásokról ismeretesek,
nevezett nap délután a' Bagonai Boldog-
aszszony templomába menének; 's mi-
dön estve más kevésbé járatos úton jön-
nének vissza a' városba, egy dühös em-
ber ki valamely fal mellett lappangott,
hirtelen reájok rohan egy késsel; kétöt
hatólról megsebesít, a' 3diknak vállába
szúr; a' 4d. futni akarván, elbukik. A'
mint a' gyilkos ennek akarna esni, em-
berék jövének - elő a' megtámadottnak
kiáltására, 's a' futásnak eredett gyilkost
megfogván, tömlőczbe vitték. A' mint
híre futamodott ezen történetnek a' vá-
rosban, azon a' nép annyira nekikesere-
dett, hogy a' tiszti-hivatalok', néhány
Papok' és a' royalista Militzia Commen-
dása' közbejövetelek nélkül, kik a' la-
kosokat azzal csendesítették, hogy a' go-
nosztévő szoros törvényre fog vonattatni.
sok szerencsétlenség történt volna. A'
gonosztévő egész hideg vörrel nyilatkoz-
tatta ki, hogy erősen feltette magában
hogy egy Papot vagy Barátot már csak
megöl; hozzátéven ezen nyilatkoztatásá-
hoz még, hogy ő holtáig Constitutiós
fogna maradni. Ez a' dühös ember a'
constitutiós Miliziánál szolgált, 's csak
mostanában jött-vissza Corunnából.

Barcelonából, Febr. 26d: „Az ide-
való Püspök Don Pablo de Sihar, ki a'
pártos Igazgatás alatt meggyéjt odahagyá,
f. h. 22d. tartá fényes bemenetelét Ca-
taloniank fő városában. Szerencsés
visszatéréseért a' fő templomban Te
Deum énekeltetett.“

Franciaország.

Párizsi Ujság-levelek ez idő szerint mind a' Depütatusok választásáról szóló tudósításokkal teltek el, 's legközelebb f. h. 8d. a' fő város részéről az előtt való napon választottokról írnak. A' négy royalista Candidátusok: Ollivier, Breton, Bonnet és Bertier győzedelmeskentek az őliberális vetélkedő-társaikon, kik: Lafitte, Delessert, Ternaux és Manuel. Lafayette még csak Candidátióba se jött. 'S a' Párizsi royalista Ujságok szerint Manuelnek már maga a' neve is mindenütt nagy bosszúságot szerzett.

Lioni Ujság szerint liberalis Candidatus Conderenek választatása vitatatas alá fog vétetni. Azok között ugyanis, kik rea voksoltak, harman nem honnosított idegenek. Minthogy pedig neki csupán kétfővel volt több voksa, mint royalista vetélkedőjének; ha két voksoló ellen bébizonyítatik hogy a' voksoláshoz nincsen jussok, ezzel az ő választatása is sikeretlenné leszen. Gen. Foy' választatása is meg fog támadtatni Vervinsben. Itten a' választók 213-an valának, és így a' a' teljes többségre 107 1/2 voksa kívántatik, Gen. Foynak pedig csak 107 voksa vala.

Márcz. 15d. a' Státus-papiró- sainak közép-árrok:

Státus Kötelező levele 5 pCimal Conv. P. 92 1/8
Ugyan az 2 1/2 pCimal: 46 Sorsvonásos Költsön
1820-ról C.P. 138 1/2 Ugyan az 1821-ről 100f. C.P. 125
3/6; Bizonyítás 1821d. Költsönről 100-féret C.P. —
Bécs Városi Bankó Obligatiók 2 1/2 pCimal 456
100f. 3/5 for. C.P. 249 7/8 for. V. Czbán. 1 Bank-
Actis 1000-for. C.P. Cs. Arany —

(Közelébbi közelebbben a' 163 lap' első felén a' 10d. és 16d. sorokban Revolutio helyett o.v. Resolutio).

Magyarország.

Ő Cs. K. Felsőháznak szülötése innépén T. N. Kirasó Varmegye' Első Allpánja Tel. Petrovics Balás Úr, a' Schneller nevet viselő, 5d. számú Könyvlovag Ezered Olristhuteantani első Scadronabeli Legénységnek, melly Lu-goson fekszik, nyolcz escher bort, két veder pályinkát és fejenként egy egy font marhahúst ajándékozott.

Nemes cselekedet.

Ezen felírás alatt azt olvassuk az idei Tudományos Gyűjtemény 2d. kötetének 127d. lapján: „Kő-Tiszt Tudós Kis János Superintendens e' következő nemes cselekedetet adja tudunkra, mellyel Olvasójinkkal közölni sietünk: — „Hazánk Tudósainak haszon keresés nélkül serényen 's köz hasznú buzgósággal munkálódó érdemeit hirdetni minden jó Hazafinak öröme és gyönyörűsége. Illyen örömmel és gyönyörűséggel tudósítom én is az Úr által az olvasó Magyar Közönséget Nagy-tiszteletű és Tudós Bitnicz Lajos Szombathelyi Professor Úrnak (kinek egynéhány derék értekezéseit már a' Tudományos Gyűjtemény közölte) egy még eddig kevésé esmert jeles érdeméről. Ez a' fundamentomos tudományú 's nem fényleni, hanem körében valósággal használni akaró és sokat használó Tanító egyéb hivatalbeli példás

szorgalma mellett a' Magyar nyelvet is, minden külső ösztönöztetés nélkül már öt esztendőktől fogva buzgón tanítja, 's hogy munkája annál fogatosabb legyen, a' tanulók között egy magát Magyar kidolgozásokban gyakorló társaságot is állított-fel, melly most 35 tagokból áll, kik részszerint Logicusok, részszerint Physicusok. Ezen társaság a' végre szabott böles törvények szerint igazgattatik, vagyon benne, mintja' Sopronyiban Elölülő, Jegyző, Kincstartó és Könyvtár-őrző. A' ki tudja, melly könnyen gyuladnak a' jól termett ifjak enthusiasmusra, melly örömet tanulnak, 's az élet tavaszában beléjük hintett jó magot, melly szép gyümölcse nevelik, ha bölesen serkentetnek 's okosan kormányoztatnak: az ezen tudósítást örömmel fogja venni, 's a' Hazai Literaturának egy ilyen esekélynek látszó, de valóban fontos igyekezetből örvendetes jövendőt ígér; kivált ha meggondolja, hogy hasonló magános társasághól a' mult század közepe táján a' Német szép Literaturának egynehány első rangu Jelesci származtak."

H i r d e t e s

a' Nemes Magyar Gazdákhoz, Orvosokhoz, Kézi-művesekhez, egy újj, Hazánk' Növényeiket tárgyzó Munkáról.

Alábbírt tisztelettel jelenti hogy ő hat hónap óta egy újj honni fűvész munkát ad-ki, ezen cím alatt: „A' Magyar Planták szárított gyűjteménye.“ Ezen Munka a' Fűvésznek, Répző mesternek, Mezei-és Hazi-Gazdának, Orvosnak, Kézi-művesnek, a' nyilvánvaló és tulajdonos Könyv-gyűjteményeknek, mind hasznára, mind olcsóságára nézve, magát elkép' ajánlja. — Magában fogja foglalni egyes csomókban Magyar Országának minden Plantáit, gondosan szárított tökéletes példákban. A' Plantáknak huszonöt

bülböfélé neme, fró-papírosra fűzve fog tenni egy csomót. A' fűzés úgy történik, hogy a' növényeket könnyen meg lehessen vizsgálni. Mindegy levélen bélyeg-írás leszen, melly a' növénynek nevét, tenyésző helyét és virágzása idejét foglalja magában. Egy illy csomó festett, kemény papírosból készült tablabá fog békötve lenni. Mindegy csomóhoz egy árkusnyi írás járul, mellyben a' plántának minden bélyegei le lesznek rajzolva; azonfeljül annak haszonvehetősége a' Szép-mesterségekben, kézi-művekben, mezei és hazi gazdaságban, és az Orvosi tudományban. — Mivel ezen Munka az Orvosi személyeknek, u. m. a' Ns. Vármegyék ss Városok Physicusainak, a' Patikariusoknak, Seborvosoknak elkerülhetetlenül szükséges, tehát az Orvosi plánták, a' magyar leírás mellett, különösen deakul is leírva fognak kiszolgáltatni ezen cím alatt: „Collectio plantarum medicinalium Hungariae.“ — Esztendőnként hat csomó jelenik-meg (minden hat hétben egy). Egy Csomónak az ára négy forint V. Cz. Csak a' csomóknak átvételekor kell fizetni. Az előre való jelentés csupán arra szolgál, hogy a' nyomtatványok mennyiségét meg lehessen határozni. Ki-ki magát különösen a' Gazdaságbeli, vagy Orvosi növényekre is jelentheti előre. — A' pénzt vagy a' Szerzőhöz Pestre, vagy Eggenberger József Pesti, avvagy Schalbacher Bécsi Könyvároshoz (Wallnerstrasse) lehet küldeni. Eddig öt csomó vagyon kün, mellyeket vagy egyszerre, vagy darabonként, az említett ár szerint kézhez lehet venni. A' hatodik csomó Apr. kezdetével jelenik-meg. — A' fő cím lapon kívül a' Munka (foglalatja szerint) vagy ezen felírást „Oeconomiai és Technologiai Plánták“ vagy ezt „Orvosi Plánták“ fogja hordozni, mivel Hazánkban minden növényei ezen két fejezet alá iklattat-

hatnak. — A' kiadott darabokat Május kezdetével mind Pesten mind Bécsben által lehet venni. Bécs, Márt. 16d. 1824.

Szádler József,

Orvos Doktor, a' természeti testek gyűjtéményének Custosa a' Magyar Nemzeti Muzeumnál.

Eredeti Spanyol Kosok.

Tömördön, T. N. Vas Vármegyében, Kúszeghez és Szombathelyhez 1 és $\frac{1}{2}$ órányira, találtnak már az idén egynehány darabok eladandók, azon legnemesebb, 's úgy nevezetett Escorial fűjből, melly ezelőtt 3 és 4 esztendőkkel T. Chernel György Úr által különös szorgalommal, 's nem kevés költséggel és szerencsével felállított. Az ára ezen jeles vérű 's minéműségű Kosoknak, egyenként ötven, és egy forint, Ezüst pénzben; melly is hogy igen csekély légyen, liki abból meggyőzethetik, hogy minékutána a' kosok egész esztendőbéli, 's 10—12 forintokat (ezüstben) megérvő finom gyapjuval adattatnak által, azok 3, 's 4 esztendőkk alatt, magokat egyedül gyapjokkal kifizetik, és a' nemesítést egészen ingyenben ejtik. Mindazonáltal jövő esztendőre, a' midőn már nagyobb számmal lesznek az eladandók, a' nemesítésre ügyelő Hazafiának, még nagyobb könnyedség is fog azoknak megszerzésére az által nyújtattani; hogy azoknak, a' lik egyszerű legalább 8 Darabokat vásárlani fognak, a' Kosok, a' környülállásokhoz képest, egy két, 's több esztendőbéli hiteltre is által fognak engedtetni, és hogy ugyan azoknak, ha utóbb csak 4 Darabokat vásárlanának is, hasonló tekintet és hitel fog adattatni. Azonban az ezen módot választóknak szükséges leszcu

magokat még az idén, utóbb pedig mindég egy esztendővel előre jelenteni. Melly ebbéli tudosságával a' fent itt Intézetnek Birtokosa, egy még eddig nem ismért, 's könnyű új utat nyitván, nem csak azoknak, a' lik ekkoráig a' nagy költségek, és az elhatalmasodott kocsfajok miatt, a' nemesítéstől elidegenítettek, hanem azoknak is, a' lik a' felsőbb, 's a' lehető gradiesát a' nemesítésnek, eléri kívánják; bizodalommal reményli, hogy köz hasznú ebbéli Intézetével, a' tisztelt Hazafiak várakozásolnak meg fog felelni, és elmeiket megérdemli.

Hivatal-keresés.

Egy legjobb idejében lévő férjfiú, ki a' mezai és vízépités mesterségét, valamint a' földmérés tudományát, theoretice es practice egész kiterjedésében tökéletesen tudja, 's mind ezen ismereteinek számos jeleit adta, 's erről, valamint jó erkölcséről hivatalos bizonyosságleveleket mutathat, kívánna valamely fő Uraságnál Építettő-Ingenieurri allandó hivatalba lépni. Értekezödni lehet iránta a' M. Kurír Redactiójánál.

Patika - eladás.

Debreczenben, a' piac közepén egy jó menetelű Patika eladódik folyó esztendő Április 24d. napjáig, addig szabad kézen is meg lehet venni, az eladására kirendelt Exmissió' hírével. Ha valaki írás által akar tudakozödni felöle, útasítatik helybeli Prokator T. It. Sinay Sándor Úrhoz, a' ki fog felelni környülállásokon levelére.